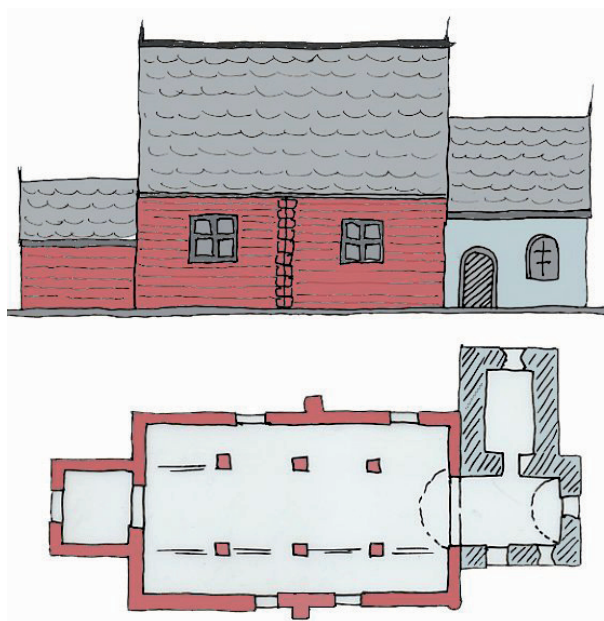

Bankeryds kyrka

Kyrkans historia

Bankeryds äldsta kyrka uppfördes någon gång under medeltiden. Den exakta tidpunkten för detta kyrkbygge är okänt, likaså denna kyrkas utseende. Vad man vet är, att medeltidskyrkan skövlades i samband med ödeläggelsen av socknen i övrigt i samband med nordiska sjuårskriget på 1560-talet.

Den kyrka som därefter uppfördes och som vanligen går under benämningen Bankeryds gamla kyrka, var byggd i trä med sakristia och kor av sten. I en 1600-talskälla berättas det t. ex., att ”kyrkian ligger på een jembn plan, aff trää upbygd, kosteligen målat är uthi, med en lijten wacker altare Tafla och skön utharbetad. Predikstool, ny klockestapel med 2 wälliudande klockor å högra sidan kyrkian”.

Den fristående klockstapeln låg i linje med nuvarande kyrkans östra gavel och var rödmålad liksom kyrkan. Markeringar på nuvarande kyrkogården anger såväl den gamla kyrkans som klockstapelns läge. Runt den gamla kyrkogården fanns en mur med överbyggnad av timmer.

Invändigt var kyrkan prydd med målningar. Rester av dem är bevarade i nuvarande kyrkans tornkammare. Dessa målningar utfördes 1687. Kristusskulptur av trä som visar hur Kristus med sin ena hand sluter världen till sitt hjärta och med den andra, den högra välsignar sitt folk. Denna skulptur är placerad i sakristian.

Med tiden blev 1600-talskyrkan tämligen nedsliten och dessutom var den för liten för församlingens dåvarande behov. Beslut fattades därför 1855 om nybygge, vilket dock inte kom till stånd förrän tio år senare, år 1865.

DEN NYA KYRKAN byggdes i tidstypisk klassicistisk stil dubbelt så stor som den tidigare. Kyrkans torn är utom lanterninen ca 18 m högt.

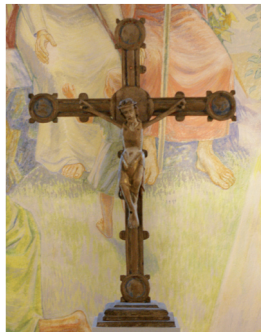
UPPOFFRINGARNA

för kyrkbygget var stora för de cirka tusentalet bankerydsborna. Förutom 25 000 riksdaler i kontanter skulle församlingsborna vara byggmästarna behjälpliga med 10 000 dagsverken samt femton kördagsverken per hemman.

Byggherrar var byggmästaren Anders Persson från Erikstorp i Bollbygds socken samt kyrkosnickaren Anders Johansson från Agnshester i Tvärreds socken. Det egentliga

kyrkbygget påbörjades i april 1865 och i oktober samma år kunde kyrkan avsynas.

Den 29 oktober 1865 hölls den första gudstjänsten i den nya kyrkan, medan invigningen dröjde ända till den 30 augusti 1868. Den förrättades av dåvarande biskopen i Växjö H G Hultman.

ALTARKRUCIFIXET är från 1400-talet liksom nattvards-kärlden. Krucifixet har drag såväl av högmeldtidens triumferande som senmeltidens lidande Kristus.

På **NATTVARDSKALKENS** nod finns sex medaljonger med Maria och Jesusbarnet. Också patenen är från samma tid. En vinkanna och en oblatask, båda från 1600-talet, kompletterar nattvards-servisen.

DEN FÖRSTA ORGELN i Bankeryds kyrka byggdes 1879 av orgelbyggare Erik Nordström från Eksjö. Orgelbygget hade möjliggjorts genom en donation av en församlingsbo. Orgeln hade en manual samt bihangspedal och var i bruk i sjuttiofem år. Den ursprungliga Nordströms-fasaden har bevarats trots om- och nybyggnad av orgeln i övrigt.

Den nuvarande orgeln är ett verk av orgelbyggare Olle Hammarberg i Göteborg. Den har två manualer och självständigt pedalverk. Instrumentet har 23 stämmor. Invigningen av den nuvarande orgeln ägde rum i februari 1956.

Kororgeln är tillverkad av Västbo orgelbyggeri, Långaryd och togs i bruk i samband med kyrkans 125-årsjubileum hösten 1990. Den har sex stämmor och används till körer och solister samt vid förrättningar men har också resurser för ledning av församlingssång.

PREDIKSTOLSKORSET är från 1600-talet och gjort i mässing. Det skänktes till kyrkan av Elias Alegren.

EPITAFIERNA i Bankeryds kyrka är också från 1600-talet. Den ena är från 1674 och har följande text:

”Här gentemot ligger begravnen Kongl majts trojänare Elias Alegren samt hans hustru, äreborna och gudfruktiga Sara Persdotter samt deras barn.”

Den andra är det Klingsporska epitafiet med texten: ”Den ädle och välborne Herrn HH Christian Klingspor, Herre till Attarp, Tumbäck och Svansjö, är född den 1 september Anno 1657, är död den 11 januari A.1699.”

På kyrkogårdens norra del finns både Klingsporska gravmonumentet och Klingsporska graven.

DOPFUNTEN är huggen i sandsten från Trångshälla vid 1600-talets slut. Den hade tidigare funthatt av koppar, vilken dock ansågs överflödig. Dopfunten införskaffades till kyrkan någon gång mellan 1667 och 1706. Över dopfunten hängde tidigare en dopängel av trä.

MADONNASKULPTUREN

är gjord av bankerydsbördige konstnären Knut Andersson, född 1884, död 1954 och begravd på Bankeryds kyrkogård. Konstnärens far, O D Andersson var 1879-1909 kantor och organist i församlingen. Madonnabilden skänktes till Bankeryds kyrka 1982 av konstnärens syster och har nu sin plats till vänster i kyrkan över dörren till sakristian.

KYRKANS TEXTILIER

är mestadels gåvor skänkta av Bankeryds kyrkliga sällskning eller av privatpersoner. De flesta av dessa härrör från 1950-talet men också från 1980-talet.

Kyrkans äldsta textil utgörs av en svart mässhake, utförd i sammet och bl.a. prydd med en triangel med Gudsnamnet på hebreiska i silverlamé. Den inköptes 1826 och bekostades dels av kyrkans medel,

dels av en enskild församlingsbo. Bankeryds kyrka har mässhakar och stolar, antependier, predikstolskläden m.m. i samtliga liturgiska färger. Ett altarbrun, komponerat och tillverkat av Sara Lindros-Svensson, skänktes till kyrkan 1983 av Bankeryds kyrkliga syförening.

KLOCKORNA i Bankeryds kyrka är båda av okänd ålder. Storklockan renoverades år 1716. Därvid skedde en ingjutning i den nuvarande kyrkklockan av en äldre klocka.

Också lillklockan omgöts på 1700-talet, första gången 1744, andra gången 1771.

Omgjutningarna skedde vid det bekanta klockgjuteri i Jönköping, som leddes av Elias Fries.

KYRKANS NUVARANDE INTERIÖR daterar sig från en omfattande renovering i början av 1950-talet, dels från ommålning av kyrkan hösten 1979, dels från ytterligare en

renovering hösten 2000.

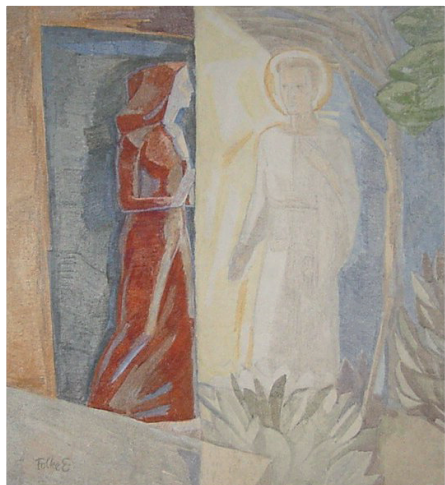
Vid renoveringen på 1950-talet flyttades den tidigare altarutsmyckningen, ett kors med bindel och törnekrona, gjord av sockenbon, modellsnickare Arvid Isaksson, till dopaltaret vid söderväggens främre fönster. De båda ljuskronorna i kyrkans kor är skänkta till Bankeryds kyrka 1672.

Vid renoveringen 2000 breddades ingången, nya toaletter, handikapptoalett, pentry och vaktmästarutrymmen skapades. Ett rum för gemenskap och kaffeservering, Oasen, inreddes. Altarringen delades och kläddes om och nya dynor syddes till bänkarna.

PEDAGOGISKA OASEN tillkom vid den senaste renoveringen. Denna plats under predikstolen är särskilt avsedd för barnen i kyrkan efter en idé av förs.ass Monika Buchalle. Där står också bibliska gestalter som föreställer en scen ur bibeln.

FRESCOMÅLNINGEN ÖRTAGÅRDSMÄSTAREN är gjord av konstnären Folke Eriksson, Trånghalla. Den gjordes på 1950-talet för församlingens bårhus på initiativ av kyrkoherde Sven Norlén och bekostades av en enskild församlingsbo. Motivet är evangelisten Johannes skildring av Marias från Magdala möte med den uppståndne Kristus (Joh. 20:13-18). På 1980-talet placerades den i kyrkans sakristia men flyttades ut i kyrkorummet i samband med kyrkans 125-årsjubileum 1990.

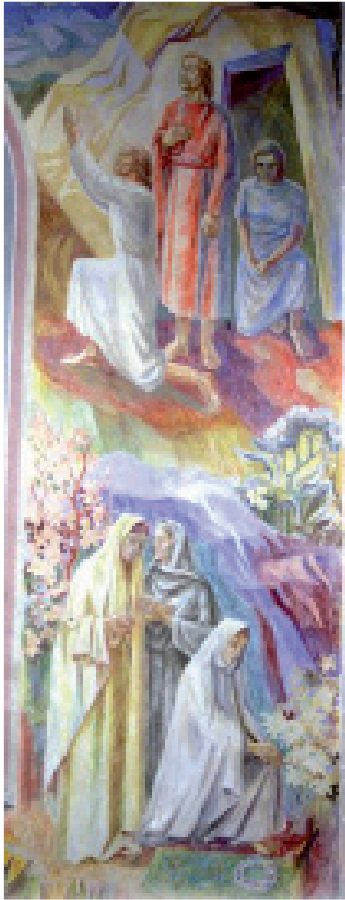

KORMÅLNINGEN

som tillkom efter initiativ av kyrkoherde Sven Norlén och bekostades genom insamlade medel är målad år 1954 av konstnären Torsten

Nordberg och torde betraktas som kyrkans främsta prydnad. Målningens motiv är De åtta saligprisningarna enligt Jesu Bergspredikans i Matteus 5:3-10

Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket. (Målningen till vänster övre motiv.)

Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade. (Målningen till vänster, nedre motiv)

Saliga de ödmjuka, de skall ärva landet. (Målningen i mitten, motiv nere till vänster.)

Saliga de som hungrar och törstar efter rättfärdigheten, de skall bli mättade. (Målningen i mitten, motivöverst till vänster.)

Saliga de barmhärtiga, de skall möta barmhärtighet. (Målning i mitten, motiv överst till höger)

Saliga de renhjärtade, de skall se Gud. (Målning till höger, övre motiv)

Saliga de som håller fred, de skall kallas Guds söner. (Målning i mitten, motiv nere till höger)

Saliga de som förföljs för rättfärdighetens skull, dem tillhör himmelriket. (Målning till höger, nedre motiv)

*Dröj gärna kvar en stund i Bankeryds kyrka
i stillhet, andakt och tillbedjan.
Välkommen att fira gudstjänst med
församlingen!*